

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

พระพุทธเจ้ากลัวอะไร

โดย

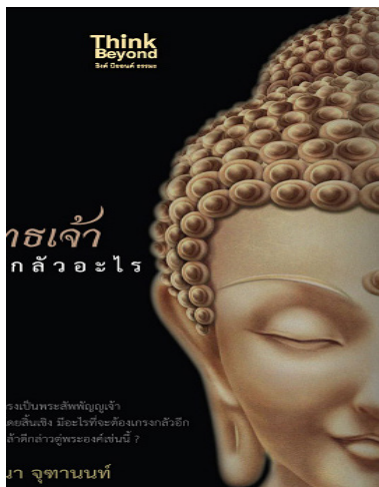
พระนิติพัฒน์ อุชจาโร

Phra Nithiphat Uchujaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

Corresponding Author, E-mail: Inithiphat@gmail.com



ผู้แต่ง : พัฒนา จุฑานนท์
ISBN : 978-616-236-138-8
สำนักพิมพ์ : อิงค์ ปิยอนต์ ธรรมะ
ปีที่พิมพ์ : 2555
จำนวน : 184 หน้า

บทนำ

ความกลัวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ มนุษย์กลัวความมืด กลัวฟ้าผ่า กลัวภัยธรรมชาติ กลัวสิ่งเร้นลับ รวมถึงกลัวสิ่งอื่นที่มนุษย์ไม่สามารถพิสูจน์ หรือเข้าถึงความรู้ได้ด้วยปัญญาของตน ความกลัวเหล่านี้เป็นความกลัวของปุถุชนทั่วไปที่มีวิชาห่อหุ้มปัญญาไว้ สำหรับพระพุทธเจ้าแล้วพระองค์ทรงเป็นสัพพัญญู ตรัสรู้เองโดยชอบ ยังมีสิ่งใดที่พระองค์ทรงกลัวอีกหรือ หนังสือ “พระพุทธเจ้ากลัวอะไร” เป็นงานเขียนของ พัฒนา

จุฑานนท์ แห่งสำนักพิมพ์ธิงค์ บียอนด์ ธรรมะ เนื้อหาในหนังสือผู้เขียนเริ่มต้นด้วยการเปิดประเด็นคำถามด้วยความสงสัยและอยากรู้กับคำถามที่ว่า “คนเราเกิดมาทำไม” มีผู้รู้หลายท่านให้คำอธิบายเอาไว้ แต่ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่ใช่คำตอบที่ถูกที่สุด ผู้เขียนไม่รู้จะไปถามใคร จึงทำการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ค้นหาคำตอบอยู่หลายปี จนได้คำตอบที่ชัดเจน และได้เขียนหนังสือที่มีชื่อว่า “พระพุทธเจ้ากลัวอะไร” ขึ้น คำตอบว่าพระพุทธเจ้าทรงกลัวอะไร มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว ผู้อ่านควรอ่านด้วยความพินิจพิจารณาโดยแยบคายเพื่อมิให้เป็นการเข้าใจผิดและตีความหมายคลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมณ์ที่ผู้เขียนมุ่งนำเสนอ และให้เป็นไปตามความมุ่งหมายในทางพระพุทธศาสนา เพื่อมิให้กลายเป็นความเข้าใจผิดเสมือนเป็นคัมภีร์ที่บาดสติปัญญาของผู้อ่านจนกลายเป็นกล่าวดูพระพุทธรูปไป ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีควรกระทำอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 1 เนื้อหา

บทที่ 1 เป็นคำถามเชิงปรัชญา “เกิดมาทำไม” ซึ่งผู้เขียนได้ตอบข้อสงสัยในคำถามประเด็นนี้ ว่าการเกิดมาของสรรพสิ่งในโลก ไม่จะเป็นสัตว์หรือมนุษย์ ล้วนเกิดมาเพื่อเป็นโซ่อาหาร เพราะธรรมชาติได้กำหนดสัตว์ทุกชนิดเป็นลำดับของโซ่อาหาร

บทที่ 2 ห่วงโซ่อาหาร ผู้เขียนได้กล่าวถึงการดำรงชีวิตทั้งมนุษย์และสัตว์ ตามวิถีในการเอาตัวรอด ธรรมชาติสร้างความแข็งแรงให้กับมนุษย์และสัตว์ ผู้ที่แข็งแรงย่อมเป็นนักล่าที่แข็งแรง ทั้งมนุษย์และสัตว์ต่างเป็นอาหารของกันและกัน เพราะสัตว์โลกต่างเป็นห่วงโซ่อาหารของกันและกัน

บทที่ 3 มนุษย์อยู่บนสุดของห่วงโซ่อาหาร ผู้เขียนได้กล่าวถึง ธรรมชาติของมนุษย์ใช้ปัญญาในการสร้างสรรค์เครื่องมือเพื่อป้องกันภัยจากสัตว์ต่างๆ จนทำให้มนุษย์เป็นห่วงโซ่อาหารที่เข้มแข็ง ไม่ต้องทุกข์กับการที่เป็นคนถูกล่าเหมือนอดีต แต่ปัจจุบันมนุษย์จะทุกข์ เพราะความแก่ ความเจ็บ และความตาย

บทที่ 4 เกิดมาเป็นทุกข์ ผู้เขียนพยายามจะอธิบายว่า การที่เกิดมาเพราะความทุกข์ เพราะไม่มีใครหลีกเลี่ยงหนีจากธรรมชาติของความทุกข์ ตั้งแต่ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ความเศร้าโศก ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ เป็นต้น ซึ่งพระพุทธร่องค์ทรงตรัสไว้ ดังนั้น การเกิดจึงเป็นต้นเหตุของความทุกข์ เพราะมีขั้น ๕ ที่จะทำให้ทุกข์

บทที่ 5 ไม่เห็นความทุกข์ ความทุกข์ทางใจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเห็นได้ แต่รู้สึกได้ โดยผ่านการสัมผัสทางกาย และสัมผัสความทุกข์ทางใจด้วยความคิด ผู้เขียนมองว่า ความ

ทุกข์ไม่สามารถเห็นได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ มีแต่ใจเท่านั้นที่สามารถสัมผัสความทุกข์ได้ ใจที่เห็นความทุกข์ต้องประกอบด้วยปัญญา คือความรู้แจ้ง เห็นจริง ดังพระพุทธเจ้าที่ทรงมองเห็นความทุกข์ โดยพิจารณาด้วยปัญญาญาณ

บทที่ 6 ความทุกข์คือธรรมะ ในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าว ความทุกข์ก็คือธรรมะ เมื่อรู้ธรรมะก็จะทำให้ผู้คนพ้นจากทุกข์ ความทุกข์มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปตลอด แต่ความจะดับทุกข์ได้นั้น ต้องใช้ปัญญาคือ ดวงตาเห็นธรรม ดังนั้น จะต้องศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อจะได้ดวงตาเห็นธรรม เพื่อที่จะได้ดับทุกข์

บทที่ 7 ทำไมต้องเกิด ผู้เขียนได้พูดถึง “การเกิด” มองว่าธรรมชาติได้กำหนดให้สัตว์ต้องมีการสืบพันธุ์ เพื่อจะรักษาเผ่าพันธุ์ และขยายพันธุ์ตามสัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิต เพื่อไม่ให้สูญหาย ดังนั้นการเกิดของมนุษย์ทำให้ทรัพยากรเกิดการขาดแคลน แต่ปัจจุบันมีรู้เท่าทันธรรมชาติ การที่มนุษย์มีการสืบพันธุ์และมีลูกหลานจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย และการเกิดมาก็เป็นความทุกข์ ทุกข์กับการแก่ การเจ็บ การตาย ดังนั้นการสืบพันธุ์โดยไม่ได้ป้องกัน เป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรมเลย เพราะการเกิดมาเป็นมนุษย์จะทำบังคับเป็นทุกข์ต่อไป

บทที่ 8 สัตว์คิดไม่เป็น ผู้เขียนได้กล่าวถึง มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ คือ ความคิด สัตว์ไม่มีความคิด หรือคิดไม่เป็นจึงต้องทำตามสัญชาตญาณ โดยเฉพาะการสืบพันธุ์ เป็นความกดดันทางธรรมชาติ แต่มนุษย์มีปัญญา คิดเป็น มองว่าการสืบพันธุ์ ทำให้มีการเกิด เมื่อเกิดแล้ว ย่อมมีความแก่ ความเจ็บ และความตาย “การคุมกำเนิด” จึงเป็นทางออกสำหรับการควบคุมการเกิด เมื่อไม่มีเกิด ก็จะไม่ต้องมาพบความทุกข์

บทที่ 9 ความต้องการทางเพศคือต้นเหตุที่แท้จริง ในบทนี้ ผู้เขียนได้สะท้อนถึงต้นตอของการเกิดว่า คือความต้องการทางเพศ ซึ่งเป็นแรงขับทางธรรมชาติของมนุษย์ที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมและยับยั้งความรู้สึกที่เกิดจากความต้องการได้ ทำให้ต้องมีการสืบพันธุ์แล้วทำให้มีการเกิด ทำให้มีการเกิด และผู้ที่เกิดมาจะพบความทุกข์ จากความแก่ ความเจ็บ และความตาย

บทที่ 10 ความแก่ ความเจ็บป่วย และความตายป้องกันได้ ผู้เขียนพยายามอธิบายว่า สิ่งที่จะป้องกัน ความแก่ ความเจ็บป่วย และความตายได้ คือการควบคุมการเกิด นั่นคือ “การคุมกำเนิด” ไม่สามารถให้ลูกเกิดมากได้ ถ้าไม่มีการเกิดแล้ว ความแก่ ความเจ็บป่วย และความตายย่อมไม่มี

ส่วนที่ 2 เนื้อหา ทศนวิจารณ์

หนังสือเล่มนี้ หากมองเพียงชื่อหนังสือแบบผิวเผินผู้อ่านคงสนใจอยู่มิใช่น้อยว่า พระพุทธเจ้าทรงเป็นพระอนุตรสัมมาสัมพุทธเจ้ายังจะทรงกลัวอะไร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเจตนารมณ์ของผู้เขียนว่ามุ่งสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจในประเด็นหลักอย่างไร ผู้อ่านควรอ่านหนังสือด้วยความพินิจพิเคราะห์ อีกทั้งผู้อ่านต้องมีความรู้ประวัติทางพระพุทธศาสนาด้วย จึงจะทำให้เห็นภาพและเข้าใจที่ผู้เขียนอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจในแต่ละเรื่องย่อยได้ ผู้วิจารณ์ขอ เนื้อหา ทศนวิจารณ์ รายละเอียดเป็นประเด็น ดังนี้

1) รูปแบบทางวรรณกรรม

รูปเล่ม เป็นหนังสือปกแข็งพื้นหลังสีดำเงามัน การที่ผู้เขียนออกแบบหนังสือเป็นพื้นหลังสีดำเช่นนี้ ผู้เขียนคงจะสะท้อนและสื่อความหมายให้เห็นถึงความมืดที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความกลัว โดยปกติทั่วไปความกลัวเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์ เป็นสิ่งแรกที่มนุษย์นึกคิด สัมผัส กระทำลงไป สิ่งที่จะเกิดขึ้นก่อนและหลังคือความกลัว ถัดมาตรงกลางด้านบนของปกหนังสือ มีชื่อสำนักพิมพ์ Think Beyond ธิงค์ ปิยอนด์ ธรรมะ ที่แสดงให้เห็นถึงเจ้าของสำนักพิมพ์ที่ได้ตีพิมพ์หนังสือ พระพุทธเจ้ากลัวอะไร ให้กับเจ้าของผลงาน ซึ่งเป็นไปตามปณิธานของสำนักพิมพ์ว่า มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตหนังสือธรรมะให้ผู้อ่านได้มีพลังใจในการดำเนินชีวิตต่อสู้กับความทุกข์ในรูปแบบต่างๆ โดยใช้มรรควิธีธรรมในการประกอบชีวิตให้มีสติ สมาธิ และปัญญา เพื่อจะได้นำพาชีวิตไปสู่ความสุขที่สมบูรณ์แบบ กลางหน้าปกติดทางด้านซ้ายของหน้าปกมีชื่อหนังสือว่า พระพุทธเจ้ากลัวอะไร คำว่าพระพุทธเจ้าใช้อักษรสีเหลืองทอง คงสะท้อนให้เห็นถึงพระปัญญาของพระพุทธองค์ที่ทรงตรัสรู้เองโดยชอบด้วยพระปัญญาอันยิ่งเอง แล้วทรงสอนโลกนี้แก่หมู่สัตว์ ทรงจัดความมืดด้วยพระปัญญาของพระองค์ และมีคำว่ากลัวอะไร ใช้อักษรสีขาวเยื้องลงมาด้านล่างอีก 1 บรรทัด คงสะท้อนให้เห็นถึงคำว่า กลัวนั้นคืออะไร และหาวิธีค้นพบทางออกของความกลัวนั้นได้แล้ว นั่นคือการตัดวงจรแห่งการเกิดนั่นเอง ผู้เขียนจึงใช้อักษรสีขาวเพื่อสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์แก่ผู้อ่านได้เข้าใจ ว่าพบวิธีดับความกลัวนั้นได้แล้ว และมีคำอธิบายสั้นๆ ชวนให้ผู้อ่านได้ติดตามผ่านปกหนังสือด้านล่างถัดลงมาจากชื่อหนังสือบนหน้าปกว่า “พระองค์ทรงเป็นพระสัพพัญญูเจ้า พระองค์ทรงตัดกิเลสได้โดยสิ้นเชิง มีอะไรที่จะต้องเกรงกลัวอีก ผู้ใดหนอช่างกล้าติกล่าวต่อพระองค์เช่นนี้ ?” เป็นข้อความที่เชื่อเชิญให้ผู้อ่านได้พบเห็นได้แสวงหาคำตอบภายในเล่มได้เป็นอย่างดี ด้านล่างมีชื่อของผู้เขียนหนังสือว่า พัฒนา จุฑานนท์ ที่เป็นชื่อของผู้เขียนผลงานหนังสือเล่มนี้เอง ทางด้านขวาของหน้าปก

หนังสือ มีรูปพระเศียรของพระพุทธเจ้าทรงหลับตาครึ่งหนึ่งและอีกครึ่งเศียรซ่อนอยู่ในหน้าปกด้านในของหนังสือที่เชื่อมกันกับปกด้านนอก และมีข้อความที่ซ่อนไว้ในปกด้านในของหนังสือ อธิบายว่า ความรู้ คือ ทุกสิ่ง คือ สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา... ธรรมชาติ คือ สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา... ทศนคติ คือ มุมมองที่ต้องแสดงออกมา ทศนคติที่ดี คือ สัมมาทิฐิ... และมีภาพิตบาติปิดท้ายด้วยคำว่า บังจิตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ แปลความหมายได้ว่า อันวิญญูผู้รู้พึงรู้เฉพาะตน ดังนี้ ถัดไปเป็นหน้าที่ให้ใส่ข้อความว่า มอบหนังสือเล่มนี้ให้แก่ใคร และจากผู้ใดเป็นผู้มอบให้ ถัดไปเป็นหน้าของสำนักพิมพ์ ถัดต่อไปเป็นหน้าข้อมูลรายละเอียดของสำนักพิมพ์ ข้อมูลบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ หน้าถัดไปเป็นปรกของหนังสือ พระพุทธเจ้ากลัวอะไร บทบรรณาธิการ ขึ้นต้นด้วยบทสรรเสริญพระพุทธคุณทำให้เราเข้าใจถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อมนุษยชาติ และได้กล่าวถึงหลักการบูชาที่ดีที่สุดคือการปฏิบัติบูชา นอกจากนี้ผู้เขียนบทบรรณาธิการยังได้ให้มุมมองว่า หนังสือพระพุทธเจ้ากลัวอะไร ผู้อ่านอาจคิดว่าเป็นการกล่าวดูพระบรมศาสดา แต่หาใช้อย่างที่หลายคนคิดไว้ เพราะเนื้อหาเป็นการแสดงหลักธรรมส่วนหนึ่งที่เป็นความจริง เป็นสัจธรรม แต่อาจจะขัดต่อค่านิยม อตฺตา จาริตํ ที่นับถือกันมา และคิดว่าถูกต้อง ความรู้ คือ ทุกสิ่ง สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ผ่านอายตนะของเรา ไม่มีถูกไม่มีผิด เพราะผิดอยู่ที่ใจและการตีค่า แสดงให้เห็นถึงการนำหลักแห่งเหตุผลมาช่วยในการอธิบายและการตีความของหนังสือด้วย และได้กล่าวถึงธรรมะด้วยว่าคือ ธรรมชาติ สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา เป็นกลไกที่มนุษย์ไม่สามารถที่จะเอาชนะได้ พระพุทธองค์ทรงบอกวิธีตัดวงโคจร ตรึงมานานแล้ว อยู่ที่ว่าจะเชื่อหรือกระทำได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึง ทศนคติที่ดีว่า คือ สัมมาทิฐิ ให้มองโลกตามความเป็นจริง ตามอริยสัจ หลักแห่งไตรลักษณ์ ค่านิยม ค่านำ สารบัญ เนื้อหา จำนวน 27 เรื่องย่อย ปณิธานสำนักพิมพ์ ปกหลังที่นำเนื้อหามาจากบทค่านิยม เป็นหนังสือเล่มขนาดพอเหมาะสำหรับพกพาไว้ไว้ในกระเป๋า สะดวกเวลาไหนก็สามารถหยิบมาอ่านในเวลาว่างได้นอกจากนี้ในแต่ละเรื่องย่อยเมื่ออ่านจบแล้ว ผู้เขียนได้นำเอาภาพประกอบปิดท้ายของเนื้อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้ทบทวนและได้พักสายตาในการอ่านไปในระหว่างเนื้อเรื่องเพื่อใช้ภาพอธิบายหรือเชื่อมโยงเนื้อหาไปยังเนื้อเรื่องต่อไป ใช้กระดาดขนอมสายตา ทำให้อ่านหนังสือง่าย ไม่เพื่อยสายตาในขณะที่อ่านหนังสือ

แม้ผู้เขียนจะตั้งชื่อหนังสือว่า พระพุทธเจ้ากลัวอะไร ในหนังสือเริ่มต้นปูเนื้อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงความเกิดว่าเป็นทุกข์ โดยตั้งประเด็นเป็นคำถามว่า คนเราเกิดมาทำไม ระยะแรกผู้เขียนให้คำตอบว่า เกิดมาเพื่อเป็นห่วงโซ่อาหาร

เนื่องจากผู้เขียนมองที่สัตว์โลกที่เกิดมาก็ต้องดำรงชีพและดำรงเผ่าพันธุ์ สัตว์ชนิดใดที่มีผละกำลังมากกว่าก็กินสัตว์อื่นเป็นอาหาร และสัตว์ชนิดนั้นก็อยู่บนสุดของห่วงโซ่อาหาร สัตว์ชนิดใดที่มีผละกำลังน้อยก็ต้องถูกเป็นผู้ล่า และอยู่ส่วนล่างของห่วงโซ่อาหาร สำหรับมนุษย์เมื่อมีความสามารถผลิตอาวุธได้มนุษย์ก็พัฒนามาอยู่บนห่วงโซ่อาหาร และไม่มีสัตว์ชนิดใดมากินมนุษย์ แม้มนุษย์จะไม่ใช่ทุกซ์เพราะถูกสัตว์ล่าเป็นอาหาร แต่มนุษย์ในปัจจุบันยังหนีไม่พ้นที่จะต้องเผชิญกับความทุกข์ จากการแก่ การเจ็บป่วย และการตายอยู่ดี ดังนั้นคำถามที่ว่า “คนเราเกิดมาทำไม” อาจจะตอบได้ยาก ผู้เขียนจึงตั้งคำถามใหม่ว่า “พ่อแม่ทำให้ลูกเกิดมาทำไม” อาจจะหาคำตอบได้ง่ายกว่า คนที่จะให้คำตอบได้ดีที่สุดคือ พระพุทธเจ้า เพราะว่าตอนที่พระองค์ทรงตรัสรู้นั้น มนุษย์ได้พากันขึ้นมาอยู่บนสุดของห่วงโซ่อาหารกันหมดแล้ว (หน้า 28) และผู้เขียนก็ได้เข้าสู่เนื้อเรื่องว่า เกิดมาเป็นทุกซ์ การจะดับทุกซ์ได้ต้องดับที่เหตุคือการเกิด ความทุกข์ คือ ธรรมะ คือ อริยสัจ 4 ทำไมถึงต้องเกิด เพราะความต้องการทางเพศคือต้นเหตุที่แท้จริง นำไปสู่ความแก่ ความเจ็บ และความตาย สามารถป้องกันได้ด้วยการคุมกำเนิด แต่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้และค้นพบธรรมะที่จะเอาชนะ ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ และความตายได้ด้วยนิพพาน พระองค์จึงทรงนำพระราหูลอบวชเป็นสามเณรตั้งแต่อายุ 7 ขวบ เพื่อตัดวงจรแห่งการเกิดแห่งความทุกข์ที่จะตามมา แม้พระองค์จะมีอะไรสมบูรณ์ทุกอย่าง พระองค์ก็ยิ่งรู้สึกท้อชีวิตเป็นทุกซ์ และไม่ทรงปรารถนาที่จะเกิดอีก ไม่ว่าโลกไหน ๆ ฉะนั้น พระองค์จึงทรงเห็นว่า การมีชีวิตคลุกคลีอยู่กับกิเลส เป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะอย่างน้อยก็เป็นเหตุให้เกิดความขุ่นมัวในใจเสมอ และเป็นเหตุให้เกิดอีกต่อไป (พร รัตนสุวรรณ, 2537, หน้า 11) เมื่อจบเนื้อเรื่องย่อยแต่ละเรื่องแล้ว ผู้เขียนจะสรุปเนื้อหาให้อ่านได้เข้าใจเป็นภาพรวมของเนื้อหา เป็นการง่ายต่อการอ่านจับใจความสาระสำคัญของเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

2) ภาษาและการนำเสนอ

เป็นหนังสือที่เขียนด้วยภาษาง่ายๆ ใช้ภาษาธรรมดา มีศัพท์เทคนิคทางพระพุทธศาสนาเพียงเล็กน้อย เช่น อริยสัจ 4 นอกนั้นก็ได้ทำการใช้คำอธิบายเป็นภาษาไทยที่สื่อความหมายได้ชัดเจนโดยไม่ขาดความหมายของรูปศัพท์ในภาษาบาลีไป เช่น อริยสัจ 4 ประการ ได้แก่ ทุกซ์ สมุทัย นิโรธ มรรค ผู้เขียนก็ได้อธิบายเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายว่า ทุกซ์ (ทุกซ์) เหตุแห่งทุกซ์ (สมุทัย) ทางดับทุกซ์ (นิโรธ) และหนทางดับทุกซ์ (มรรค) ทำให้หนังสือเล่มนี้เข้าถึงและอ่านได้ทุกเพศทุกวัยอ่านง่ายสบายตา เป็นความเรียงธรรมดา มีเนื้อหาไม่สลับซับซ้อนสามารถอ่านและทำความเข้าใจกับคำอธิบายเนื้อเรื่องของผู้เขียนได้ง่ายโดยไม่ต้องอาศัย

การตีความผ่านตัวอักษรภาษาบาลี แต่ชี้ตรงเป้าเข้าประเด็นสื่อความหมายให้อ่านเข้าใจได้ทันทีในขณะที่อ่าน

3) การออกแบบเนื้อหา

หนังสือ “พระพุทธเจ้ากลัวอะไร” เป็นการตั้งชื่อเรื่องหนังสือที่โดดเด่น สะดุดตา ดึงดูดความสนใจสำหรับผู้พบเห็น รวมถึงผู้สนใจที่จะแสวงหาคำตอบที่ผู้เขียนได้ตั้งเป็นประเด็นไว้ ดังที่ปรากฏข้อความบนหน้าปกของหนังสือว่า “พระองค์ทรงเป็นพระสัพพัญญูเจ้า พระองค์ทรงตัดกิเลสได้โดยสิ้นเชิง มีอะไรที่จะต้องเกรงกลัวอีก ผู้ใดหนอช่างกล้าดีกล่าวต่อพระองค์เช่นนี้?” เชื่อว่าผู้อ่านหลายคนที่ได้เห็นชื่อหนังสือเล่มนี้ จะคลางแคลงใจ ทำให้เกิดคำถาม นำไปสู่แรงจูงใจอยากอ่านและค้นหาคำตอบจากหนังสือเล่มนี้ เมื่ออ่านหนังสือจบแล้วจะพบว่า แท้จริงแล้วมีสิ่งอื่นใดที่พระพุทธองค์กลัวอีกหรือ

ผู้เขียนกล้าที่จะตั้งคำถาม จากประสบการณ์ชีวิตจริงที่ผ่านมาและเขียนออกมาเป็นหนังสือพระพุทธเจ้ากลัวอะไร ผู้พบเห็นและผู้อ่านอาจจะคิดว่าเป็นการกล่าวต่อองค์พระบรมศาสดา แต่หาใช้อย่างที่หลายคนคิดไว้ เพราะเนื้อหาเป็นการแสดงหลักธรรมส่วนหนึ่ง ที่เป็นความจริง เป็นสัจธรรม แต่อาจขัดต่อค่านิยม อัตตา จาริต ที่รับนับถือกันมา และคิดว่าถูกต้อง เพราะธรรมะ คือ ธรรมชาติ คือ สิ่งที่อยู่รอบตัวเราเป็นกลไกที่มนุษย์ไม่สามารถที่จะเอาชนะได้ แต่พระพุทธเจ้าทรงบอกวิธีดวงโคจรนี้มานานแล้ว อยู่ที่ว่าใครจะเชื่อหรือกระทำได้มากน้อยเพียงใด (หน้า 7-8) ผู้เขียนกล้านำเสนอในมุมที่ผู้เขียนตกผลึกจากการค้นคว้าของผู้เขียนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการเสี่ยงต่อการที่จะถูกกล่าวหาว่าเป็นคนบ้า หรือเป็นการลบหลู่ต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชาวพุทธไม่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง ผู้เขียนเพียงแค่ต้องการที่จะสื่อถึงแนวคิด แนวปฏิบัติของพระพุทธองค์อีกด้านหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านนำไปคิดหรือปฏิบัติ ให้ความทุกข์น้อยลง เกิดความสุขมากขึ้นเท่านั้น (คำนิยามหน้า 10)

ในขณะเดียวกันผู้เขียนต้องทนต่อแรงเสียดทานทางสังคมในหมู่ชาวพุทธหากมีผู้เห็นต่าง ผู้เขียนก็ต้องทนต่อการพิสูจน์ของผู้อ่านว่าจะมีมุมมองและทำอย่างไร ว่ามีความเห็นที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ตลอดจนการจับใจความ สาระสำคัญของผู้อ่าน ให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของผู้เขียนว่าต้องการสื่อถึงการตัดวงจรแห่งการเกิด เพื่อไม่ให้ผู้เกิดมานั้นมีความทุกข์ที่ได้รับจากเกิด ในขณะที่ผู้อ่านควรใช้หลักกาลามสูตรที่พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนว่าหากจะเชื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ควรนำหลักกาลามสูตรมาช่วยในการพิจารณาด้วย ว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่ออะไรโดยง่าย เพื่อไม่เป็นการด่วนสรุปคำตอบโดยปราศจากการค้นคว้า

ข้อเท็จจริงผ่านคำสอนทางพระพุทธศาสนา เพื่อความเป็นกลางและให้ความเป็นธรรมในความมุ่งหมายของผู้เขียนและความเป็นจริงตามคำสอนของพระพุทธองค์

4) ความทันสมัย

ในหนังสือมีรูปภาพประกอบเนื้อเรื่องคั่นระหว่างเนื้อเรื่องย่อยทั้ง 27 เรื่อง โดยมีภาพประกอบ เช่น ภาพเตมีย์ชาดก เวสสันดรชาดก พระแม่ธรณีบีบมวยผม ปิดท้ายเนื้อเรื่อง เพื่อเป็นการพักสายตาของผู้อ่าน เป็นภาพสีสดใสสวยงาม บางภาพผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจว่าภาพที่นำมาลงคั่นไว้ในหนังสือเป็นภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวอะไรในพุทธประวัติ หนังสือพิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพดี สบายตา ทำให้อ่านหนังสือได้ที่ละหลายๆ หน้า ไม่ทำให้รู้สึกเพลียสายตา

ในหนังสือ มีการเฉลยคำตอบที่ชัดเจนผู้เขียนเปิดประเด็นด้วยความสงสัยและอยากรู้กับคำถามที่ว่า “คนเราเกิดมาทำไม” มีผู้รู้หลายท่านให้คำอธิบายเอาไว้บ้าง แต่ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่ใช้คำตอบที่ถูกที่สุด ผู้เขียนไม่รู้จะไปถามใครจึงทำการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองค้นหาคำตอบอยู่หลายปีจนได้คำตอบที่ชัดเจน ในเบื้องต้นผู้เขียนให้คำตอบว่า สัตว์ทุกชนิดที่เกิดมาบนโลกนี้เกิดมาเพื่อเป็นห่วงโซ่อาหาร ดังนั้นคำถามที่ว่า “คนเราเกิดมาทำไม” จะได้รับคำตอบว่า “คนเราเกิดมาเพื่อเป็นห่วงโซ่อาหาร” เพราะคนเรานั้นเป็นสัตว์โลกชนิดหนึ่งเหมือนกับสัตว์ชนิดอื่นๆ (หน้า 19) เป็นการตอบคำถามระยะแรกของผู้เขียนที่ได้ให้คำตอบทางโลกแบบระบบนิเวศวิทยาไว้ และกล่าวต่อไปว่าเมื่อมนุษย์มีอาวุธได้ขึ้นมาอยู่บนสุดของห่วงโซ่อาหารแทนสัตว์นักล่าที่แข็งแรงกว่าในอดีตได้แล้ว ทำให้ไม่มีสัตว์นักล่าชนิดใดมากอดกินมนุษย์เป็นอาหารอีกต่อไป มนุษย์จึงไม่ได้เกิดมาเป็นอาหารของสัตว์นักล่าชนิดใดอีกต่อไปแล้ว คำตอบที่ว่าคนเราเกิดมาเพื่อเป็นห่วงโซ่อาหารนั้นมันจึงไม่ใช่คำตอบที่ถูกที่สุดอีกต่อไป แม้มนุษย์จะไม่ทุกข์เพราะถูกสัตว์นักล่ามากินเป็นอาหารเหมือนมนุษย์ในยุคอดีตอีกต่อไป ซึ่งการมองแบบนี้เป็นมุมมองการใช้เหตุผลในเชิงระบบนิเวศ เป็นวงจรของการต่อสู้ดิ้นรน เป็นวงจรของห่วงโซ่อาหาร ซึ่งเป็นคำตอบส่วนหนึ่งแบบทางโลกของปุถุชนทั่วไป มิใช่คำตอบที่ถูกต้องในทางพระพุทธศาสนา หากเป็นคำตอบในทางพระพุทธศาสนาแล้ว ก็คือการหนีไม่พ้นความแก่ ความเจ็บ และความตาย ก็ยังวนเวียนในกฎแห่งกรรม ต้องเผชิญกับความทุกข์ตามอริยสัจ 4 อยู่เช่นเดิม

ส่วนที่ 3 ด้านคุณค่าของหนังสือ

1) คุณค่าทางศาสนา

ศาสนาเป็นที่บ่มเพาะ ชัดเกล้า อบรม สั่งสอนให้มนุษย์เป็นคนดี สามารถยกระดับจิตใจพัฒนาไปสู่ผู้ที่มีจิตใจที่สูงขึ้นจากทุนเดิมที่มนุษย์มีอยู่ หนังสือพระพุทธเจ้ากล่าวอะไร ให้คุณค่าทางศาสนาในชั้นของผู้ที่ต้องการเสียสละ ละตน ตัดกิเลส ตัณหาในระดับหนึ่ง เป็นเส้นทางของผู้ที่ต้องการตัดภพตัดชาติของตน เพื่อมิให้มีเชื้อแห่งการเกิดขึ้นมาอีก ถ้าผู้ใดไม่ประสงค์ที่จะมีลูกก็จะเป็นการตัดเชื้อแห่งการเกิด ตัดกรรมอื่นๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ ลูกหลาน ในขณะที่ผู้เห็นภัยในวัฏฏะอาจจะสละชีวิตสู่ชีวิตทางธรรม

2) คุณค่าทางสังคม

ถ้าคนบางส่วนไม่มีลูกจะส่งผลกระทบต่อพลเมืองของโลก ทำให้ประชากรของโลกลดน้อยลง ส่งผลให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอาจจะเกิดปัญหาทางสังคมลดน้อยลงไป อาจจะลดปัญหาการแย่งชิงคู่รักกัน สามารถลดปัญหาการทะเลาะวิวาท รวมถึงการลดปัญหาการละเมิดทางเพศที่อาจเกิดขึ้น จะทำให้เกิดการสละชีวิตคู่ หรือคนบางส่วนอาจจะมิผู้ประสงค์ครองโสดไปตลอดชีวิต

3) คุณค่าทางเศรษฐกิจ

การที่ประชากรของประเทศมีจำนวนมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้พอกับความต้องการของคนในชาติ แต่ผู้เขียนพยายามมองว่าการมีประชากรมีจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรขาดแคลน ยังมีประชากรมากเท่าไร การแย่งชิง การแข่งขัน ย่อมเกิดขึ้น การเกิดทำให้มนุษย์เกิดความทุกข์ ดังนั้นการลดจำนวนประชากร โดยการคุมกำเนิดจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรจะหันมาให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นการตัดวงจรแห่งความทุกข์

ส่วนที่ 4 หลักธรรมที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้

1) อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่กล่าวถึง ความจริงอันประเสริฐ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558, หน้า 55) เมื่อมนุษย์เกิดมาในโลกสิ่งที่ต้องประสบ เป็นสิ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยง คือ

(1) ทุกข์ คือ ความทุกข์ สภาพที่ทนได้ยาก ได้แก่ ชาติ (การเกิด) ชรา (ความแก่) มรณะ (ความตาย) การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ความปรารถนาไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ หรือที่เรียกโดยย่อว่า อุปาทานชั้น 5 ล้วนก่อให้เกิดความ

ทุกข์กายใจ ทั้งสิ้น

(2) **ทุกข์สมุทัย** คือ เหตุเกิดแห่งทุกข์ สาเหตุให้ทุกข์เกิด ได้แก่ ตัณหา 3 คือ กามตัณหา (ความทะยานอยากในกาม) ภวตัณหา (ความอยากในภาวะของตัวตนที่จะได้จะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง) และวิภวตัณหา (ความอยากในความพรากพ้นไปแห่งตัวตนจากความเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งอันไม่ปรารถนา) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558: 86) トラบใดที่มนุษย์มีความอยากไม่สิ้นสุด ยังมีกิเลส ตัณหาเป็นพาหะก็จะนำมาซึ่งความทุกข์อย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่จะสามารถดับความทุกข์และเหตุแห่งทุกข์ได้ด้วยทุกข์นิโรธ และทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา

(3) **ทุกข์นิโรธ** คือ ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่ตัณหาดับสิ้นไป ภาวะที่เข้าถึงเมื่อกำจัดอวิชชา สรรอกตัณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกต้อง ไม่ติดข้อง หลุดพ้น สงบ ปลอดโปร่ง เป็นอิสระ คือ นิพพาน

(4) **ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา** คือ ปฏิปทาที่นำไปสู่ความดับแห่งทุกข์ หรือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฏฐังคิกมรรค หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า ทางสายกลาง ด้วยมรรคมืองค์ 8 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558: 55)

เมื่อมนุษย์เกิดขึ้นมาบนโลกจะพบกับอริยสัจ ได้แก่ ทุกข์ ทุกขสมุทัย แต่ยังไม่สามารถพ้นทุกข์ได้สิ้น จึงต้องปฏิบัติตนให้ครบตามหลักอริยสัจ ๔ อีก ๒ ประการ คือ ทุกขนิโรธ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา จึงจะพ้นแห่งความทุกข์และดับการเกิดได้สิ้น หากผู้ใดที่ยังไม่สามารถปฏิบัติตนให้สิ้นก็จะกลับมาเกิดใหม่ และจะพบกับหลักธรรมแห่งอริยสัจ เช่นนี้ และจะพบกับเทวทูต ๔

2) **เทวทูต 4** คือ สิ่งที่เป็นสัญญาณเตือนใจให้ระลึกถึงคติธรรมดาของชีวิตอันมีความตายเป็นที่สุด เพื่อจะได้เกิดความสุขและเร่งชวนชวนทำความดี ด้วยความไม่ประมาท 4 ประการ ได้แก่ 1. คนแก่ 2. คนเจ็บ 3. คนตาย 4. สมณะ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558, หน้า 139) เทวทูต 4 จึงเสมือนเป็นเครื่องเตือนใจของมนุษย์เพื่อให้เร่งทำความดีให้บริบูรณ์ เพราะทุกคนต้องประสบกับความแก่ ความเจ็บ ความตายเป็นธรรมดา เส้นทางแห่งสมณะจึงเป็นเส้นทางที่สงบ บำเพ็ญตนให้เข้าสู่กระแสแห่งพระนิพพาน ถึงจะสามารถปิดประตูแห่งการเกิดได้ ในบรรดาภูมิ 4 ได้แก่ อบายภูมิ กามสุคติภูมิ รูปภูมิ อรูปภูมิ ชั้นของมนุษย์จึงเป็นชั้นที่เหมาะสมแก่การสั่งสมความดี การบำเพ็ญตนให้พ้นทุกข์ได้ดีกว่าภพอื่น เพราะมีความเพียบพร้อมในการทำ ความดี ในการทำบุญ ในการปฏิบัติธรรม แม้แต่

เทวดาและพรหมที่เสวยความสุขจากการทำความดี เมื่อหมดบุญไปแล้วก็ยังกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ได้เช่นกัน มีโอกาสกลับมาพบกับความทุกข์เช่นเดิมอีก ต้องกลับมาสั่งสมบุญบารมีต่อไปเพื่อหาทางหลุดพ้น

3) กฎแห่งกรรม สิ่งใดที่ทำให้คนกลับมาเกิด เพราะผลของกรรมใด เช่น การกล่าวถึง หากผู้ใดรักษาศีล 5 และตั้งมั่นในพระรัตนตรัย เมื่อมนุษย์ละจากโลกนี้ไปแล้ว หากกลับมาเกิดในชาติหน้าก็จักได้เกิดมาเป็นมนุษย์อีก

4) อภินิหารปัจเจกชน 5 สตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม คฤหัสถ์ก็ตาม บรรพชิตก็ตาม ควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า เรามีความแก่เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้ เรามีความเจ็บป่วยเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความเจ็บป่วยไปได้ เรามีความตายเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความตายไปได้ เราจักต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น เรามีกรรมเป็นของตน เราทำกรรมใด ตีก็ตาม ชั่วก็ตาม จักต้องเป็นทายาท ของกรรมนั้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558: 180)

5) ปฏิจสมุปบาท กล่าวถึง การที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกัน ๆ จึงเกิดมีขึ้น ดังนี้

- (1) เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สังขาร จึงมี
- (2) เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญาณ จึงมี
- (3) เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย นามรูป จึงมี
- (4) เพราะนามรูปเป็นปัจจัย สฬายตนะ จึงมี
- (5) เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย ผัสสะ จึงมี
- (6) เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนา จึงมี
- (7) เพราะเวทนาเป็นปัจจัย ตัณหา จึงมี
- (8) เพราะตัณหาเป็นปัจจัย อุปาทาน จึงมี
- (9) เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภพ จึงมี
- (10) เพราะภพเป็นปัจจัย ชาติ จึงมี
- (11) เพราะชาติเป็นปัจจัย ชรามรณะ จึงมี

(12) ความโศก ความคร่ำครวญ ทุกข์ โทมนัส และความคับแค้นใจ ก็มีพร้อมความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งปวงนี้ แสดงตามลำดับจากต้นไปหาปลายอย่างนี้ เรียกว่า อนุโลมเทศนา ถ้าแสดงย้อนกลับจากปลายมาหาต้น ว่า ชรามรณะเป็นต้น มีเพราะชาติเป็นปัจจัย ชาติมีเพราะภพเป็นปัจจัย ฯลฯ สังขาร มีเพราะอวิชชาเป็นปัจจัย เรียกว่า ปฏิโลมเทศนา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558: 252-253)

ส่วนที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

หนังสือเล่มนี้ให้คำตอบไว้อย่างชัดเจน เมื่อผู้อ่านได้ติดตามอ่านเนื้อหาโดยตลอดทั้งเล่ม ทำให้ผู้อ่านหลายท่านสนใจว่าพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้เป็นพระอนุตรสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วพระองค์ยังทรงกลัวอะไรอยู่อีกหรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งคำถามกลัวอาจจะหมายถึง พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อมวลมนุษยชนมากกว่า เมื่อมนุษย์ไม่ปฏิบัติดีกลัวมนุษย์เมื่อละโลกนี้ไปแล้วจะตกไปยังอบาย หนังสือพระพุทธเจ้ากลัวอะไรจึงเป็นหนังสือดีอีกเล่มหนึ่งที่ควรอ่าน เพราะนอกจากจะทำให้ทราบที่เกิดมาทำไมแล้ว ผู้เขียนยังมีจุดมุ่งหมายให้เห็นโทษของการเกิดว่า การมีลูกหรือไม่มีลูก อย่างไหนสุขกว่ากัน เห็นภัยของความทุกข์ที่จะได้รับเมื่อเกิดมาแล้วต้องเผชิญกับสิ่งใดบ้าง โดยการยกเอาพระพุทธองค์เป็นกรณีศึกษา และคำสอนของหลวงปู่เทียมนว อายามีลูก

หนังสือ พระพุทธเจ้ากลัวอะไร เป็นคำถามที่ผู้เขียนตั้งเป็นโจทย์ไว้ มนุษย์เกิดมาทำไมเป็นคำถามทางปรัชญา ที่แฝงด้วยแนวคิดทางหลักศาสนา ในขณะที่คนส่วนใหญ่ในโลกตั้งเป้าหมายว่าเกิดมาแล้วอยากจะทำให้ชีวิตดี ก็เริ่มต้นชีวิตด้วยการตั้งใจเรียนหนังสือ ตั้งใจทำงานทำที่ดีๆ ทำหน้าที่การงานของตนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจัดว่าเป็นประโยชน์ส่วนตน แต่นั่นเป็นเพียงภารกิจทางโลกที่ต้องทำหน้าที่มนุษย์อย่างสมบูรณ์ แล้วส่งต่อผลผลิตให้ลูกหลาน และเมื่อตายไปแล้วก็คืนกายสังขารสู่ธรรมชาติ แต่ในทางพระพุทธศาสนาแล้วเมื่อมนุษย์สิ้นชีพไปแล้ว สมบัติพัสถานที่แสวงหามาเมื่อยังมีชีวิต เมื่อตายไปแล้วไม่สามารถนำติดตัวไปได้นอกเสียจากกรรม บุญกุศลที่ตนได้กระทำไว้เมื่อยังมีชีวิต

เนื่องจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นความไม่เที่ยงสอดคล้องกับกฎแห่งไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ผู้ที่เกิดมาแล้วควรทำความเข้าใจกับกฎแห่งกรรม อริยสัจ 4 กฎแห่งไตรลักษณ์ กฎแห่งกฎสมุปบาท หากเข้าใจตามกฎธรรมะที่พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนแล้ว ก็จะเข้าใจความทุกข์ที่เกิดขึ้นแก่เราได้ ทุกข์ หวัช้อธรรมนี้ ปรากฏตามหลักธรรมที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ทุกข์จึงเป็นธรรมะ และเป็นของธรรมชาติ การเข้าใจถึงทุกข์จะทำให้เราเข้าใจธรรมะ ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ขาติปิทุกขา แม้การเกิดก็เป็นทุกข์ฯ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดเห็นทุกข์ก็ได้ชื่อว่าเห็นธรรมเช่นเดียวกัน สำหรับผู้ที่เกิดมาแล้วต้องทำความเข้าใจกับเรื่องทุกข์ มองโลกให้เห็นว่าการเกิดนั้นประกอบด้วยทุกข์ทั้งสิ้น และควรวางทางจัดทุกข์ด้วยการทำความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อนำมาประยุกต์ในการดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ทั้งภายนอกและภายในจิตใจ ทั้งหน้าที่การงาน การอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ส่วนผู้ที่ตัดสินใจว่าจะให้ลูกเกิดมาเพื่อรับผลแห่งทุกข์ต่อไปหรือไม่

ผู้วิจารณ์เห็นว่าเป็นสิทธิ์ที่ผู้เป็นพ่อแม่จะให้ลูกเกิดมาหรือไม่ ไม่ว่าผู้ที่จะเกิดมานั้นอาจจะยังต้องการเกิดมาเพื่อบำเพ็ญธรรมให้บริบูรณ์ก็อาจเป็นไปได้ เนื่องจากผู้ที่เข้าอยู่ในกระแสแห่งพระอริยบุคคลตั้งแต่โสดาบันขึ้นไปแล้ว ก็ยังต้องการที่จะเกิดมาเป็นมนุษย์อีกไม่เกิน 7 ชาติ เพื่อประพฤติปฏิบัติธรรม จะสามารถตัดเส้นทางแห่งการเวียนว่ายตายเกิดเข้าสู่กระแสพระนิพพานขจัดกิเลสได้หมดสิ้น เพราะนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง สุขอื่นยิ่งกว่านิพพานไม่มี การเกิดจึงมีความสำคัญแก่ผู้ที่อยู่ในกระแสแห่งพระอริยบุคคล หรือผู้ใดจะครองโสด หรือจะมีคู่ครองแต่ไม่มีลูก หรือจะออกบวชเพื่อตัดวงจรแห่งการเกิดก็ให้เป็นสิทธิ์ของผู้อ่านจะตัดสินใจ ว่าอย่างไรสุขกว่ากัน

การได้เกิดเป็นมนุษย์นั้นแสนยาก พระพุทธองค์ทรงเปรียบเทียบการเกิดว่ายากเหมือนกันกับเต่าตาบอดข้างหนึ่ง ร้อยปีผุดขึ้นมาเอาหัวลอดห่วงในทะเลครั้งหนึ่ง ยังยากกว่าการได้เกิดมาเป็นมนุษย์เสียอีก เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วควรทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นและให้สำเร็จประโยชน์ทั้งประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น และประโยชน์ส่วนรวม เพื่อมิให้เป็นการเสียตายว่าได้เกิดมาแล้วไม่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับผู้ใดเลย

บรรณานุกรม

พร รัตนสุวรรณ. (2537). **พุทธวิทยา เล่ม 2**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2558). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**.

พิมพ์ครั้งที่ 33. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม.

พัฒนา จุฑานนท์. (2555). **พระพุทธเจ้ากลัวอะไร**. นนทบุรี: อิงค์ ปิยอนด์ บุ๊คส์.